

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา
วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
The Factors Affecting to Strengthening Morality and Ethics of
Students in Yasothon Buddhist College
Mahamakut Buddhist University

วิภาชนม์ เทศน์ธรรม Wipat Thestham^๑
ปริญฉัตร พรหมศรี Pariyachat Promsi^๒
สถิตย์ ชนะชัย Sathit Chanachai^๓

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ จำนวน ๕๗๖ รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น .๐๕ จำนวน ๒๘๘ รูป/คน โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และเพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในประกอบด้วย ๑) ด้านความเมตตา พบว่า นักศึกษายินดีจะให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิดหรือทำให้ไม่พอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ๒) ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า นักศึกษาไม่กล่าวคำโกหกเพื่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

^๑ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Department of Thai language Teaching, Faculty of Education, Yasothon Buddhist Collage, Mahamakut Buddhist University, Thailand.

^๒ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Department of Thai language Teaching, Faculty of Education, Yasothon Buddhist Collage, Mahamakut Buddhist University, Thailand.

^๓ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Department of Thai language Teaching, Faculty of Education, Yasothon Buddhist Collage, Mahamakut Buddhist University, Thailand.

๔.๐๖ ๓) ด้านความมีวินัย พบว่า นักศึกษาแต่งกายเรียบร้อยตามมหาวิทยาลัยกำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ๔) ด้านความอดทน พบว่า นักศึกษายอมรับข้อบกพร่องในการทำงานและรับฟังข้อเสนอแนะจากเพื่อนๆ โดยไม่แสดงความไม่พอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ ๕) ด้านมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ พบว่า นักศึกษาส่งการบ้านหรืองานตรงตามที่กำหนดเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๔ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาและสภาพครอบครัวของนักศึกษา พบว่า ๑) นักศึกษาอยู่ในครอบครัวที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น ทำอาหาร ทานอาหารร่วมกัน ปลูกผัก ไปเที่ยวร่วมกัน ฯลฯ และอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนเมื่อทำผิดหรือกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๐ ๒) ด้านสภาพแวดล้อมด้านสถานศึกษา พบว่า นักศึกษารู้สึกไม่ดีถ้าอาจารย์ผู้สอนไม่มีการลงโทษหรือตำหนิเมื่อนักศึกษากระทำผิดหรือไม่เชื่อฟัง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ ๓) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า การใช้สื่อ internet มีผลทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาเสื่อม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔

คำสำคัญ : ผลการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม, นักศึกษา, วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

Abstract

This research aimed to study the factors affecting to strengthening morality and ethics of Students in mahamakut buddhist university Yasothon Buddhist College. This research was taken by the quantitative and survey finding in any long term effect of the file of questionnaire evaluated by 576 second year students – a year of 2015 - at mahamakut buddhist university in yasothon. the sampling group was given to 288 students so that they could choose the simple random sampling principally. methodology which took a huge part of this study is questionnaire evaluation from strengthen virtues and ethics of students, moreover, content of the study is validity and reliability. The research showed that The affective factors strengthen virtue and ethics of students consists of internal factors and externals. for the internal factor found that 1) The kindness side students are willing to forgive others mistakes or others displeasure in most with an average of 4.24. 2) The honesty side shows that students do not say lies to cause damage to others in most with an average of 4.06. 3) The discipline side students dress neatly uniform by the University set in most average was 4.08. 4) The patience side students admitted flaws in the work and listen to

recommendations from friends without expressing dissatisfaction in most with an average of 4.29. 5) the awareness of the responsibilities shows that students always submit assignments or tasks on the deadline in most with an average of 4.14. For the external factors that affect the moral of students show that 1) in families students always join activities such as cooking together, growing vegetables together and in families where parents monitor when you do wrong or done something inappropriate at a high level with an average of 4.10. 2) the environment of university found that students do not feel good if teachers are not penalized or blemish on offenders or disobedience at a high level with an average of 4.19. and 3) for socialization found that social media by using internet has made decadent moral on the ethics of students' life at a high level with an average of 4.24.

Key words: The Effects of Ethics and Student Ethics, Students, Yasothon Buddhist College

๑. บทนำ

สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและวิกฤติด้านต่างๆ ทำให้มนุษย์หลงไปกับกระแสสังคมอันผิดเพี้ยน ขาดการไตร่ตรองและคัดสรร กลายเป็นสังคมวัตถุ ละเลยสิ่งที่เป็นความดี ความจริง และความงามที่ถูกที่ควร ทำให้สังคมถอยหลังในหลายๆ ด้าน วิถีชีวิตในปัจจุบันก็เป็นบริโภคนิยมและวัตถุนิยม ส่งผลให้คนมีภูมิคุ้มกันทางสังคมบกพร่องและจิตใจอ่อนแอ ขาดวิจารณญาณในการเลือกสิ่งที่ดีที่เหมาะสมให้กับตนเอง กลายเป็นสังคมวัตถุนิยม แข่งขัน ฟุ้งเฟ้อ ไร้ศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งกำลังเกิดปัญหาในสังคมไทย จึงกล่าวได้ว่าสังคมไทยในปัจจุบันกำลังเข้าถึงจุดวิกฤติ เป็นสังคมที่กำลังขาดความอบอุ่น เยาวชนถูกเลี้ยง

ด้วยเงิน เต็มโตมากับสังคมแบบวัตถุนิยม ในขณะที่ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นแบบอย่างแก่เยาวชน กำลังแข่งขันกันหาเงิน วยารุ่น เยาวชนถูกปล่อยให้อยู่กับกลุ่มเพื่อน จึงรวมกันทำสิ่งที่ไร้สาระ มีความเชื่อผิดๆ มากขึ้นทุกวัน ภาพที่เห็นชัดคือปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นตั้งแต่เยาวชนระดับประถมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา การแต่งกายล่อแหลม^๔ เป็นมูลเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ การขายบริการทางเพศ การทะเลาะวิวาทซึ่งปรากฏทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่นักศึกษาเข้าถึงได้ง่าย และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย สังคมวัยรุ่นและ

^๔ สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และคณะ (๒๕๕๒:๓๒) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร

สังคมนักศึกษากลายเป็นสังคมศีลธรรม ถดถอย ขาดคุณธรรมและจริยธรรม นับเป็นสิ่งที่น่าวิตกอย่างยิ่ง

การเกิดปัญหาดังกล่าว กล่าวได้ว่าการขาดการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมอย่างยั่งยืน เกิดจากการขาดการบูรณาการทางความคิดและการดำเนินงานร่วมกันของสถาบันครอบครัว สถาบันทางการศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้องทำให้ไม่ครอบคลุมทุกมิติของปัญหาและมิติของการพัฒนา ตลอดจนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมปัญหา จึงมีความรุนแรงและขยายตัวเพิ่มขึ้น^๕ ดังนั้น กระบวนการพัฒนาและเสริมสร้างเยาวชนและนักศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างโอกาสในการฝึกฝนและพัฒนาเสริมสร้างตนเอง คนรอบข้าง และสังคมโดยรวมเพื่อให้เกิดการปลูกฝัง หล่อหลอม คุณธรรมและจริยธรรมแบบยั่งยืน ที่สำคัญกว่านั้นก็คือวิกฤติคุณธรรมและจริยธรรม ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะเยาวชนเท่านั้น

ดังนั้น การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้นักศึกษาจึงมีความสำคัญและมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะนักศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและเป็นพลังขับเคลื่อนต่อการเสริมสร้างพัฒนาและมีส่วนร่วมในภาคประชาชนและสังคมประเทศชาติ จำเป็นต้องส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่

เกิดขึ้นในทุกกรณี การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ TQF ตามกรอบมาตรฐานอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่สถาบันกำหนดครอบคลุมอย่างน้อย ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ๒) ด้านความรู้ ๓) ด้านทักษะปัญญา ๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ว่า มีคุณธรรม นำสามัคคี รักดีต่อสถาบัน สร้างสรรค์วิชาการ บริหารก้าวหน้านำพาสังคมด้วยพุทธศาสตร์ ด้วยวัตถุประสงค์ ๕ ด้าน คือ ๑) ผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม ทั้งด้านความรู้ความประพฤติ ๒) สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความรู้คู่คุณธรรม ๓) สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ๔) สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความสามัคคีที่ให้อภัยซึ่งกันและกันและพึ่งพิงกัน และ ๕) สร้างระบบบริหารองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและนำไปสู่ความเป็นสากล

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยและคณะจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลไปเสริมสร้างพัฒนา ปรับปรุง คุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ ต่อไป

^๕ สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร, (๒๕๕๐:

๕๓) แผนการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์

๒. โจทย์วิจัย

ในสถานการณ์ปัจจุบันมีปัจจัยด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการนำไปเสริมสร้าง พัฒนา ปรับปรุงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร และอาจารย์ประจำหลักสูตร ควรดำเนินการอย่างไร?

๓. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาระดับการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒) เพื่อแสวงหาข้อมูลและกระบวนการที่เป็นแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๔. สมมติฐานการวิจัย

๑) ปัจจัยภายในด้านความเมตตา ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความอดทน ด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบของนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม มีอยู่ในระดับ ปานกลาง

๒) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ด้านครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อม สถานศึกษา ด้านสถาบันศาสนา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม มีอยู่ในระดับน้อย

๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ทำให้ทราบปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่สามารถเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒) ทำให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๖. วิธีดำเนินการ/ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลในระยะใดระยะหนึ่งเท่านั้น โดยใช้แบบสอบถามและได้ดำเนินการดังนี้

๖.๑ ด้านหน่วยงานหรือพื้นที่

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ครอบคลุมเขตพื้นที่ในวิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร โดยมีจุดมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเสริมสร้าง

คุณธรรมและจริยธรรมในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ เท่านั้น

๖.๒ ด้านเนื้อหา

ในด้านเนื้อหาจะมุ่งเน้นการศึกษาระดับการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การศึกษารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้กรอบปัจจัยเงื่อนไขในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และวิธีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมตามปัจจัยภายในตัวนักศึกษาและปัจจัยภายนอกตัว

๖.๓ ด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัย/เงื่อนไขในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม)

๑) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ความเมตตา ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความมีวินัยและความรับผิดชอบ

2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ปัจจัยด้านสถาบันศาสนา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

ตัวแปรตาม (การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม)

๑) รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษา

๖.๔ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธร ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ จำนวน ๕๗๖ คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากสูตรการคำนวณของ ทาโรยามาเน^๖ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น .๐๕ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๘๘ รูป/คน

๖.๕ ด้านระยะเวลา การศึกษาวิจัยเรื่องนี้จะครอบคลุมระยะเวลา ๖ เดือน

๗. ผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ประชากร เป็นนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธร ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ ๒ ปี การศึกษา ๒๕๕๘ จำนวน ๕๗๖ รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ ทาโรยามาเน^๗ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น .๐๕ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๘๘ รูป/คน จากนั้นทำการเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย ผู้วิจัยได้สรุป และอภิปรายผล ผลดังต่อไปนี้

^๖ บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๔๖: ๗-๙). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

^๗ บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๔๖: ๗-๙). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

๗.๑ สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก รายด้านซึ่งสามารถสรุปผล ดังต่อไปนี้

ปัจจัยภายใน คือ ๑) ด้านความเมตตา พบว่า นักศึกษายินดีจะให้ภัยเมื่อเพื่อนทำผิดหรือทำให้ไม่พอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ๒) ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า นักศึกษาไม่กล่าวคำโกหกเพื่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๖ ๓) ด้านความมีวินัย พบว่า นักศึกษาแต่งกายเรียบร้อยตามมหาวิทยาลัยกำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ๔) ด้านความอดทน พบว่า นักศึกษายอมรับข้อบกพร่องในกาทำงานและรับฟังข้อเสนอแนะจากเพื่อนๆ โดยไม่แสดงความไม่พอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ ๕) ด้านมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ พบว่า นักศึกษาส่งการบ้านหรืองานตรงตามที่กำหนดเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๔

ปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาและสภาพครอบครัวของนักศึกษา พบว่า ๑) นักศึกษาอยู่ในครอบครัวที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น ทำอาหาร ทานอาหารร่วมกัน ปลูกผัก ไปเที่ยวร่วมกัน ฯลฯ และอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนเมื่อท่านกระทำผิด หรือกระทำการที่ไม่เหมาะสม

อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๐ ๒) ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา พบว่า นักศึกษารู้สึกไม่ดี ถ้าอาจารย์ผู้สอนไม่มีการลงโทษหรือตำหนิเมื่อนักศึกษากระทำผิดหรือไม่เชื่อฟัง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ และ ๓) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า การใช้สื่อ internet มีผลทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาเสื่อม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔

๘. อภิปรายผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมประกอบด้วย ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก พบว่า **ปัจจัยภายใน** ๑) ด้านความเมตตา พบว่า นักศึกษายินดีจะให้ภัยเมื่อเพื่อนทำผิดหรือทำให้ไม่พอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ๒) ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า นักศึกษาไม่กล่าวคำโกหกเพื่อทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๖ ๓) ด้านความมีวินัย พบว่า นักศึกษาแต่งกายเรียบร้อยตามมหาวิทยาลัยกำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ ๔) ด้านความอดทน พบว่า นักศึกษายอมรับข้อบกพร่องในกาทำงานและรับฟังข้อเสนอแนะจากเพื่อนๆ โดยไม่แสดงความไม่พอใจ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ ๕) ด้านมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบ พบว่า นักศึกษาส่งการบ้านหรืองานตรงตามที่กำหนดเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๔

ปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา และสภาพครอบครัวของนักศึกษา พบว่า ๑) นักศึกษาอยู่ในครอบครัวที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น ทำอาหาร ทานอาหารร่วมกัน ปลูกผัก ไปเที่ยวร่วมกัน ฯลฯ และอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนเมื่อทำนกรกระทำผิดหรือกระทำความผิดที่ไม่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๐ ๒) ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา พบว่า นักศึกษารู้สึกไม่ดี ถ้าอาจารย์ผู้สอนไม่มีการลงโทษหรือตำหนิเมื่อนักศึกษากระทำผิดหรือไม่เชื่อฟัง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ และ ๓) สภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า การใช้สื่อ internet มีผลทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาเสื่อมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร เป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถถึงพร้อมด้วยความประพฤติที่ดี สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและสังคม

นอกจากนี้ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ดำเนินการพันธกิจเพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ได้แก่ ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนา ถึงพร้อมด้วยความประพฤติที่ดีงาม พร้อมทั้งขยายโอกาสให้พระภิกษุ-สามเณร และประชาชนในท้องถิ่นที่มีความสนใจได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น สร้างเสริมให้บริการด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคม อันจะนำมาซึ่งสันติ

สุขทั้งแก่ตนเองและสังคม ส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาการและงานวิจัย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น จึงส่งผลให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณิชาพันธ์ พิพัฒน์นพกร**^๘ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ เจตคติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตรดิตถ์ และงานวิจัยของ **ไพศาล มั่นอก และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์**^๙ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก : กรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม **ชัยณรงค์ ศรีสุข**^{๑๐} คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร. และงานวิจัยของ **พระบำรุง ปญญาพล (โพธิ์ศรี)**^{๑๑}, ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของ

^๘ ณิชาพันธ์ พิพัฒน์นพกร (๒๕๕๘:๑๗๓). เจตคติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตรดิตถ์

^๙ ไพศาล มั่นอก และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (๒๕๕๗: ๑๘๔)

^{๑๐} ชัยณรงค์ ศรีสุข (๒๕๔๕

^{๑๑} พระบำรุง ปญญาพล (โพธิ์ศรี), (๒๕๕๔:๑๓๐

นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขต บางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. พบว่า ๑) ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการส่งเสริม คุณธรรม คือปัจจัยด้านครอบครัวมีค่าเฉลี่ย สูงสุด 2) กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมพบว่า การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ๓) การส่งเสริมคุณธรรมพบว่า การเป็น แบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๔) การ ดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม พบว่า ด้านการ จัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และงานวิจัยของ **ณัฐพงศ์ชัย ไทรพงษ์พันธุ์^{๑๒}** ได้สังเคราะห์ รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้าง จริยธรรมสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน **วิริยา ศรีวิเชียร^{๑๓}** วิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือส่งเสริมคุณธรรมใน โรงเรียนบทรียนรู้จากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมในกลุ่มเด็ก/เยาวชนและ ข้าราชการภาครัฐมีวิธีการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรม ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดกิจกรรม การจัดงบประมาณ การ ประสานงานและการประเมินผลเพื่อให้มี คุณธรรมที่พึงประสงค์ประกอบด้วย ความ ซื่อสัตย์ การข่มใจ ความอดทน การเสียสละ ความรับผิดชอบ ความมีสติสัมปชัญญะ ความ ขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย การประหยัด ความกตัญญู ความสามัคคี ความพอเพียงใน การดำเนินงานมีปัจจัยเงื่อนไขในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ องค์กรทางศาสนา

สถาบันครอบครัว สื่อมวลชน องค์กรชุมชน มูลนิธิและเครือข่ายประชาสังคม และ องค์กร ภาครัฐกระบวนกรในการปลูกฝังคุณธรรม ได้แก่ การอบรมสั่งสอน การปฏิบัติกิจกรรม ทางศาสนาการเสริมสร้างประสบการณ์ การ สร้างภูมิคุ้มกันและการสร้างเครือข่าย การ ส่งเสริมคุณธรรมโดยการเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างระบบสื่อสาร การมีสื่อส่งเสริม คุณธรรม และการมีส่วนร่วมส่งเสริมคุณธรรม

๙. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

๙.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมี ข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัย และจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่ง สรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๑) ควรมีโอกาสในการเรียน การสอนร่วมกันระหว่างนักเรียนต่างระดับชั้น เรียนกันเพื่อเสริมสร้างทัศนคติ เขาวนปัญญา เขาวนอารมณ์ ร่วมกันรวมทั้งเป็นการ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่นักเรียนด้วยกัน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นไปในทางบวกเช่นเดียวกัน

2) ผู้ปกครองควรให้การดูแล เลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ให้ ความยุติธรรม และยอมรับนับถือใน ความสามารถของนักเรียน เปิดโอกาสให้เด็ก ได้แสดงความคิดเห็น คอยแนะนำและ ช่วยเหลือเมื่อจำเป็น วิธีการอบรมเลี้ยงดูเช่นนี้ จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงและ ช่วยป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยให้ข้อ ปฏิบัติที่เหมาะสมจะช่วยให้เด็กนักเรียนพัฒนา

^{๑๒} ณัฐพงศ์ชัย ไทรพงษ์พันธุ์ (๒๕๕๐:๑๗๔)

^{๑๓} วิริยา ศรีวิเชียร (๒๕๕๑:๑๓๘)

และควบคุมพฤติกรรมที่ดีได้ แม้ว่าจะมีความแตกต่างด้านการประกอบอาชีพของผู้ปกครองก็ตาม

๙.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบนักศึกษาอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่แตกต่างกัน รวมทั้ง ชั้นเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมต่างกัน และสภาพครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมต่างกัน สภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมต่างกัน นอกจากนี้ อาชีพและรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีความคิดเห็นของนักศึกษาต่อปัจจัยการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่แตกต่างกัน และค่าใช้จ่ายต่อเดือนของนักศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อ

ปัจจัยการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมต่างกัน

๒) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมโดยใช้เครื่องมือวัดประเมินในรูปแบบอื่นๆ เช่น แบบสอบถามสถานการณ์และแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาว่าผลสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้

๓) ควรศึกษาและเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร กับสถาบันการศึกษาอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยชุมชน เป็นต้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

๔) ควรแสวงหาแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยการวิจัยในรูปแบบต่างๆ เพื่อความหลากหลายทางวิชาการ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

๑) เอกสารตำรา

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (๒๕๓๙:๗-๘) ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์
- ประภาศรี สีหอำไพ (๒๕๕๐) **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐
- เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม และคณะ (๒๕๕๑:๖-๗) รายงานการวิจัยการยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยเพื่อการปฏิรูปสังคม: แนวทางและการปฏิบัติ, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ศิริประไพ ดิยะบุตร (๒๕๔๙:๑๕๓) การวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมในหนังสือวรรณกรรม
เยาวชน. กรุงเทพฯ

สายฤดี วรกิจโกคาทร และคณะ(๒๕๕๒:๑๗๓) คู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบัน
การศึกษา, (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม: บริษัทธรรมสารจำกัด
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๐:๒๔๖) ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
(๒๕๔๘) ละครเสริมสร้างคุณธรรม. กรุงเทพฯ

บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๔๖:๗-๙). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร.
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

๒) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณิชานันท์ พิพัฒน์นพกร (๒๕๕๘). เจตคติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยี
อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๗. รายงานการวิจัยวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตรดิตถ์

ไพศาล มั่นอก และ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (๒๕๕๗) “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมใน
การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”

ชัยณรงค์ ศรีสุข (๒๕๔๕) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระบำรุง ปญญาโโล (โพธิ์ศรี), (๒๕๕๔). ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม
ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรราชวิทยาลัย.

ณัฐพงศ์ชัย ไทรพงษ์พันธุ์ (๒๕๕๐) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมสำหรับ
นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยการวิเคราะห์อภิमान กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

กัญจน์คัทธู ปิยะกาญจน์. (๒๕๕๓). วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิริยา ศรีวิเชียร (๒๕๕๑) วิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนบทเรียนรู้จาก
โรงเรียนที่มีการปฏิบัติ การบริหารการศึกษา.กรุงเทพฯ

